

Օրագրերը կը հրատարակուի ա-
մէն օր բաց 'ի կիրակէ և տօն
օրերէ :

Հարեանք գինն է Պոլսոյ հա-
մար կանխիկ 280 դուրուշ, իսկ
գաւառաց համար կանխիկ 21/2
Օսմ . ոսկի , զոր բաժանորդ
գրուի ուղղորդներ կը պարտաւո-
րին կամ իրենց ուղղակի մեզ
զրկել և կամ յիշեալ գումարը
վճարելու համար Պոլսոյ մէկը
ցոյց տալ :

Օրագրոյն հատոր 1 դուրուշ
կը ծախուի :

Ծանուցման տողը առաջին
անդամի համար 3 դրշ . երկ-
րորդին 2 դրշ . և աւելի տա-
գումներու համար ուրիշ սա-
կարկուծիւն կը լայ :

Համարը և ուրիշ դրուշիւնը
պէտք է զրկել 3 րոնանկար
եօդուշու կուսութեան խան Բ
թիւ սենեակը , Օրագրի խօսա-
սարեանի անուան :

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՋՌԵՅԻՆ ԵՒ ԵՌԵՒՏԵԿԱՆ

ԵՐԵՎԱՆԻ ՏԱՐԻ

1888 ՅԼՄԱՅԻԼ ԷՎԷԼ 11

ՈՒՐԱԾ 16 ՅՈՒԼԻՍ 1871

ԱՆՔԱՐԱՆԿԱ 28 ՅՈՒԼԻՍ

ԹԻՒ 500

ԿՈՍՏԱՆԳՆՈՒՊՈԼԻՍ 16 ՅՈՒԼԻՍ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՅՐԱՆՍՍՅԻ ՆԵՐՔԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ
ՎԻՃԱԿԸ

Երկու պարագայներ քաղաքա-
կան կացութեան մէջ փոփոխու-
թիւն մտնոյն : Նոր ընտրութիւն-
ները , Ազգային ժողովոյն մէջ ,
Հանրապետութեան պահպանու-
թիւնը փոփոխող կողման 'ի նը-
պաստ' համակշիւթիւնը հաստա-
տեցին . և Շանսլորի կոմիտէն յոյ-
տարարութիւնը ժողովոյն աջա-
կողման մասին մէջ երկպառակու-
թիւն ձգեցով , և 'ի ն' որ պատա-
հալու ըլլայ , օրինաւորականութեան
բոլոր պատեհութեանց (ֆուրաձ)՝
վախճան մը տալով , այս յայտա-
բարութիւնը կը ընտրութեանց
հետ միեւնոյն ազդեցութիւնն ըրա-
այնինքն իրաց ներկայ վիճակը ամ-
բայնեցու օժանդակել : Անտարա-
կոյն հանրապետութիւնը տակաւին
ամեն վտանգներէ զերծ չէ , սո-
կայն նա դէպ 'ի յառաջ քայլ մ'ա-
ռաւ ակնբեր . այսօր իւր իսկ սը-
խալանքներէ զատ ուրիշ վախճա-
նաւ տեղ չունի :

Այս նոր կացութեան մէջ մարդ-
կուղէ իւրովի հարցունել թէ այս-
պիսի մեծ փոփոխութիւն մը ո՞ր-
պիսի ազդեցութիւն մը պիտի բա-
նեցնէ արդեօք , ոչ թէ կուսակ-
ցութեանց իրերայ հետ ունեցած
յարաբերութեանց վրայ միայն ,
այլ նաև իւրաքանչիւրին բունեղի-
քաւանքներէ դուրսեան և վարմուն-
քին վրայ :

Առաջին հայեացքով մը նախ ձա-
խակողմը պիտի հրաւիրուի կար-
ծեմը յոյժ ցղուել ինքզինք վո-
ւորներու բովանդակութեան : Եւ ա-
պաքէն իսկ այս այն կողմն է որ
միշտ ընդդիմադիր կուսակցութեան
մէջ կեանքը անցունել վերջը ,
իւր նախադրած կառավարութեան
տէր կը գտնուի այսօր , և հետեւա-
բար այս այն կողմն է դարձեալ որ
այս կառավարութեան նեցուկ ըլ-
լալու կոչուած կը տեսնէ ինքզինք
այսօր :

Աստի ունակութեանց գլխավոր
յեղադրում մը պիտի հետեւի :
Հանրապետական ձախակողմը զիւր
ձեռնարձակ բնաւորութիւնը մէկդի-
թողելու պարտաւորուած է , որովհե-
տե կերպով մը կառավարութեան
զուտ կը դառնուի . ալ այսուհետե
չի կրնար իւր յեղափոխական բնադ-
դումներու տեղի տալ , որովհետե
հիմայ իրեն համար բանն այն է որ
մեծաւ գծաւորութեամբ և շատ ու
պարտանքներէ վերջը ձեռք ձը-
ղած կառավարական դրութիւնը
պահպանէ . կրնամք ալ աւելի հե-
ռուն երթալ և բռնել թէ ' Հանրա-
պետութիւնը երթալով աւելի ևս
կատարուած իրողութիւն մը եղած
ատեն , պէտք է որ ձախակողմն
ալ նոյն համեմատութեամբ հան-
րապետական ըլլալէ դադրի : Եւ
յիշեալ հանրապետականութիւնը
որ իրեն նախադրեմ բաւական էր

որչափ ժամանակ որ հանրապետու-
թիւնը դեռ չկար , ալ այսուհետե
կայ ըլլալու պատճառ մը չպիտի
ունենայ քանի որ հանրապետու-
թիւնը հաստատուած է , և հան-
րապետականք նոր նշանաբան մը
գտնելու մանաւանդ թէ նոր քա-
ղաքականութիւն մը իրենց սեպ-
հականելու պիտի պարտաւորին
այսօր :

Բայց և այնպէս երթադրելի իսկ
է որ ձախակողմը իւր կուսելու ա-
ւանդութիւնները երկար տեսնի պի-
տի պահէ տակաւին , իւր դուտը
բովանդակ սերունդ մը կայ այնպի-
սի մարդերու որոնք մեծ ծառա-
յութիւն մատուցած են , սակայն
զրեթէ արուեստով ընդդիմադիր
եղած են յարդ , և ասոնց համար
հանրապետական դրութիւնը ամե-
նայնի համակշիւ և ամենայնի բա-
ւական էր ասկից առաջ : Այս մար-
դերը կամայ ակամայ տեսակ մը
բաժանական ողի պիտի պահեն զոր
այն բարոյական նորադրութեան
մէջ յորում երկարաձիգ տարիներ
փակուած մնացին 'ստացած են . հան-
րապետականութիւնը իրենց համար
կրօն մը պիտի մնայ , և Հանրապե-
տութիւնը ' փոխելի եկեղեցի մը ո-
րում ' պէտք չէ թոյլ տալ որ ան-
սուրբները մերձեցան . վերջապէս
իրենց սեպհական եղող դիւցադ-
նական թուականին , 89 '92 'ի և
մնչեւ իսկ 93 'ի յեղափոխութեան
(քառ որում ' այս թուականներու
մէջ մեծ խտրութիւն չեն դնել)
յիշատակներով ' դրուածը պիտի
ըլլան միշտ , և այսպէս իրենց իշ-
խանական միտումներու և բանա-
ւարական ու վերայեալ քաղաքա-
կանութեան համար ունեցած ի-
րենց ճաշակին մէջ պիտի հաստատու-
ուին :

Բայց հոգ չէ : Այն սերունդը
զորմէ կը խօսինք ' զիւր գործը կա-
տարելու յաջողակ է , միայն յու-
սալի է թէ իւր յաջողութեան քիչ
մ'ալ աւելի լայն դարձելէ և
քիչ մ'ալ աւելի խորազննի պիտի
խնայասիրեն , իրմէ վերջը : Ինչ
որ մենք իրաւամբ կրնամք պահան-
ջել ձախակողմին և ի մանաւորի
մարդկայն ձախակողմին , այն է որ
յիշէ միշտ թէ ' Յանրապետութիւնը
հանրապետութեան գոյութիւնը տա-
կաւին խիստ փափուկ է . եթէ
հանրապետութիւնը մեր մէջ հաս-
տատմանայ , զգուշաւոր վարմուն-
քով միայն պիտի ըլլայ այն . ամեն
բանէ աւելի հարկ անհրաժեշտ է
չխորտկեցնել երկնայնները ոչ ալ
մերժել բարեպաշտամբ մարդերը :
Եթէ ձախակողմը զիւր արդեան
յաղթանակները ի վտանգի դնել
չուզեր , պէտք է որ զինն մարդը
մերկանայ , բռնել կուղեմը թէ
պէտք է որ ժաքայէն խառնուած-
քի մնացորդը զսպէ իւր մէջ :

Գամբ աշակողմին : Աշակողմը
ձախակողմին աւելի շուտած վի-
ճակի մէջ է :

Ձախակողմը կը տեսնէ զՀանրա-
պետութիւնը հաստատուած , և
դժուարաւ կը վարժուի պահպանու-

ղական կուսակցութեան իւր նոր
դերին . իսկ աշակողմին դժուար
քառանամեայ ' քաղաքական տա-
րադրութենէ մը վերջը , նշանաբ-
պահ մը աւետեայ երկրորդ կարծեց
թէ հուսկ ուրեմն իւր վտանգու-
թիւնը վարձատրելու պիտի տես-
նէ , կը համարէր թէ միայն ձեռ-
քը երկնայնով ' առ ընտրեալ ժո-
ղովրդէն եղած խոստմանց առա-
կան պիտի ըմբռնէ վերջապէս . . .
և ահա այս ամէնը իրեն երազ յըն-
դեցաւ : Հիմայ միապետական ա-
շակողմին ժամանակ պէտք է ' որ
այնպիսի հարուածէ մը վերջը խե-
ղը դուտը բերէ և իւր նոր կա-
րութեան ինքզինքը ' յարմարցնէ :
Մնաց որ յառաջիկային մէջ սորա
բունեղիք ' դիւրք ' հիմայէն դուտ-
կել դժուար չէ . ընտրութիւնը հի-
մայ իրեն թողուած չէ . այսուհե-
տե ' չկարենալով ' Հանրապետու-
թեան տեղն անցնելու բաժնալ ,
պիտի դադրի անոր դէմ դաւադիր
ըլլալէ , և հանրապետական ողւոյն
դէմ ' կուսելու շատ պիտի համարի :
Եւ ապաքէն իսկ , պատերազմը ընդ-
հանուր միտման ' քան կառավար-
չական ձեռքու մէջ ' յաւէտ : Պէտք
չէ կարծել թէ օրինաւորականու-
թիւնը աշակողմին ձեռքէն պարծ-
նելուն համար այս կուսակցութիւն-
ը պիտի քայքայի . աշակողմը , ա-
ռաւել քան թէ քաղաքական կու-
սակցութիւն մը , կրօնական կու-
սակցութիւն մ'եղած է միշտ , և
եթէ իւր հակառակորդները կատէ,
եթէ յաճախակի ' ի մեծ բարկու-
թիւն կը բրդի , սորա պատճառն
յառաջ քան ամենայն արդեան յոյ-
սն և աշատամուտութիւնն է զոր
ձախակողմը ըստ կարելոյն կը ներ-
կայացնէ : Աշակողմը խուն ինչ ազ-
նուապետական բնադրութեան պի-
տի ունենայ , այն է մեծ կառա-
ժատեալը բնադրութեան . երկրին
մէջ բռնած կացութեան պատճա-
ռաւ դէպ ' ի ապակեղեքնացում
միտեալ պիտի ըլլայ , ինչպէս և այն-
պէս է իսկ այս պահու , վտանգի
ապակեղեքնացումը յաւէտ դիւզո-
ւելից քան քաղաքացի օդատեալ
պիտի ըլլայ : Բայց աշակողմը ա-
ռաւել քան ամենայն կաթոլիկ մեծ
կուսակցութիւն մը և իրեն այն ,
անցնելոյն պաշտպանը պիտի ըլլայ .
իւր հովանաւորութեան ներքեւ պի-
տի առնու ամենայն հնացեալ բա-
նեցը :

Այս ուրեմն հաւանական է թէ
մեծ և դժնդակ ազդեցութիւն մը
պիտի բանեցնէ , Հաւանական է
թէ այս կողմը բացարձակ խոչըն-
դոտ պիտի ըլլայ դատաւարական
թեան բարեկարգութեանց որոնք
այսօր առաւել քան զայլ կարի
ստիպողական և մեզ վերականգ-
նելու միակ միջոցն են , Այսօր Յը-
րանայի եկան գործը հասարա-
կային կրթութեան վերածնունդն է
մինչև որ այս ճամբուն մէջ դիւ-
ցաղական ձիգ մը չը լինի , մեր
բոլոր միւս ջանքերը ընդունայն պի-
տի ըլլան , դժբաղդաբար եկեղե-
ցին ալ իւր մէջմտներովն և իւր

ողւովը ընդդէմ ' կ'ենէն այս գոր-
ծին , և միապետական կուսակցու-
թիւնը թէ ' այս թէ ուրիշ նկատ-
մամբ իկեղեցւոյ հետ միացած է :
Աշակողմը , յառաջիկային թեան դա-
ւադարը չունի . ամէն բանի մէջ
անշարժ մեռելութեան ուխտեալ
է , և եթէ անհնարը հնարաւոր են-
թադրելով աշակողմը ' յաղթանա-
կելու ըլլայ , այն ատեն Յրանաւ
ազդեց միջոցութեան մէջ յաւերժա-
բար պիտի կորուսնէ զիւր աստի-
ճանը :

ԱՆՔԱՐԱՆԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Շքօտայէն յուլիս 10 թուակա-
նաւ հետեւեալ կը գրեն մայրաքա-
ղաքի քուրիէ տ'Օրիւն լրագրին :
Նախընթաց նամակին մէջ իմա-
ցուցի ձեզ Սիւլէյման Հօթի մահը
որ Շքօտայի լեռնականաց պաշ-
տօնական գլխին ըլլալով Շօշիքի
երկտասարդէ մը սպանուած է :
Ներկայիս սոյն սպանութենէ յա-
ռաւ և ետքը տեղի ունեցած մանր
պարագայները ձեզ պատմելով տը-
ւած տեղեկութիւններս պիտի լը-
րացնեմ :

Սիւլէյման Հօթի որ , ինչպէս ըսի
ձեզ , աքաբէր լաւազեցիւն պաշ-
տօն առած էր , Շօշիքեցի ցեղին
մէջ գնաց , և ձեռքը շատ անձե-
րու վրայ ծանրացնել վերջը բար-
կութիւնը դարձուց այն երկտա-
սարդի դէմ յորմէ մահ ընդունե-
ցաւ : Սիւլէյման սորա դէմ անձ-
նական հին ոխեր ունէր . ուստի վը-
րէժ առնելու մտք ոչ թէ միայն
պահանջեց որ հաղոր հինգ հարիւր
զուրուշի դումար մը վճարէ , այլ
ուզեց նաև որ երկտասարդին իւր
ցեղին մէջ տոհմային իրաւամբ վա-
նելած մէկ պատուադիր պաշտօնն
ալ ձեռնէն առնու : Լեռնային տես-
նելով որ յանկրաւի կը դատապար-
տի , չուզեց հնազանդիլ մինչև որ
զիւր իրաւունքը հաստատուէ հա-
մար ամէն հնար եղած միջոցները
չսպառէ : Հետեւաբար Սիւլէյման
Հօթի ներկայացաւ և աղաչեց որ
զիւր սրտումը ետ առնու :

—Այդ պատուադիր պաշտօնը
տոհմային իրաւամբ իմ է , ըսաւ .
վախճալով չպիտի թողում դայն .
իսկ գալով այն դումարին զոր յի-
նէ կը պահանջէ , իրաւունքը չու-
նիս ինձ վճարել տալու :

—Բու իրաւունքդ , չուն , կը բի-
նեց Հօթ , դաւաղանաւ պիտի տամ
քեզ , և վրան վաղեց որ դարնէ :
Լեռնայի մը ձեռքը բիւր անգամ
դէշ է քան զայն սպանանելը .
վախճալով երկտասարդը իւր զէն-
քերը ձեռք առաւ և թշնամանդն
սպանեց . նոյնպէս նորին արքան-
եակներէն մին ալ սպանեց ի մի-
ասին որ զէն ի ձեռին իւր վրայ
կը վաղէր որ իւր տիրով մահուան
վրէժը լուծէ :

Մարդասպանը անտառները փա-
խաւ և պրծաւ : Խոմայիլ փաշա
ձեռաւիպ ըրաւ այն ցեղի գլխա-
ւորները , յորմէ եր նոյն երկտասար-
դը , հարկ և վորձի , յանձնախոսմը
մը կարգեց , և չ'գիտեմ ' որ օրի-
նաց ուժով մեղաւորութիւնն սպա-

րուակաւ աքսորանաց դատապար-
տեց տան և ութ լեռնայի որ այս
սպանութենէ անպարտ էին , ինչ'զճ
արդարութիւն . մարդասպանը իւր
լեռնաբնաւ անտառաց մէջ կը սփոր-
տի և նորա տեղ անմեղներ չսր-
չարանք կը կրեն : Ասի խոմայիլ փա-
շայի ընտրած մէկ միջոցն է ժողո-
վըրդեան աչքին որդը կոտորելու
համար : Առաջին անգամ ' յիշաւ .
նիա եկած ատեն իւր ժողովրդա-
կանութիւնը կորուսած ըլլալով երկ-
րին մէջ , հիմայ ալ բռնութեան և
բռնաւորութեան կը դիմէ :

Ուրիշ բռնաւորական վճիռ մ'ալ
երեք հոլիւներ հարուածեց , Ըշ-
քօտաւ նստող հիւպատոսներէ մէ-
կը օր մը որսի ելեր էր ետեւէն խեղ
մը շունքը ձգած որոնց պատճա-
ռաւ հոլիւները չարաչար դանդ-
տեցան : Գոռողութեամբ պատառ-
խանեցաւ ասոնց , Հոլիւները մարդ-
ուիլ է , ի զէն դիմելու սպանա-
լիք ըրին , բայց իմանալով որ որ-
սորդը հիւպատոս մ'էր , ետ քա-
շուեցան առանց իրենց սպանու-
լիքն ի գործ դնելու : Հիւպատոսը
քաղաք հասաւ թէ չէ , փաշային
դանդատ ըրաւ , Գիտէք որ կու-
սակալները հիւպատոսներն գոհաց-
նելու չափ մ'ունին : Ուստի վա-
շան ութամեայ աքսորանաց դա-
տապարտեց հոլիւները :

Չայս նամակը ձեզ բերող նա-
ւով խոմայիլ փաշա ի Պոլսոյ ճամ-
բայ հանեց Միւրթիմներու իշխան
հանգուցեալ Պիպ Տօտօ փաշայի
մայրն և որդին : Գիտէք որ Պիպ
Տօտօ փաշայի շիրմը պղծուեցաւ ,
գիտելու անդամաւորեցաւ , և կուս-
ակալները հիւպատոսներն գոհաց-
նելու չափ մ'ունին : Ուստի վա-
շան ութամեայ աքսորանաց դա-
տապարտեց հոլիւները :

Ամէն մարդ հոս իւրովի կը հար-
ցունէ թէ խոմայիլ փաշա Բ . Գը-
րան ինչ պատճառներ ցոյց տուած
կրնայ ըլլալ արդեօք որ երկտա-
սանաւայ պատանի մը և ութ-
սրանաւայ պառուս կին մը աքսո-
րելու հրաման կը դուրսնի :

Պատանի իշխանի նախահայրերն
ամենքն ալ պատերազմի դաշտե-
րուն վրայ Սուլթաններու կառա-
վարութեան համար պատերազմե-
լով մեռած են , և նոյն ինքն Պիպ
Տօտօ փաշա մեծամեծ ծառայու-
թիւններ մատուցած է Բ . Գրան .
նա ինքն էր որ Տարաւուհուր Ռե-
չիտ փաշայի օգնեց ստորին Սլաւա-
նիան հնազանդեցնելուն , որ ձիւլե-
քայի ' թափել Պուղայի ' Ռաբրօ փաշ-
լի և այլոց ձայնիւր գլուխ քա-
շած էր . նա ինքն էր որ ձիւլաք-
վայի և Բրիդընի անկարգութիւն-
ները հանդարտեց . և վերջապէս
նա ինքն էր որ միայնակ ի քրիս-
տոնեայ ' ձիւլաքվայի մէջ իւր Միւր-
թիմներու գլուխն անցած Բուսաց
դէմ պատերազմելով համաւ ըս-
տացաւ :

Բոլոր այս իրողութիւնները զիւր
աչալութեան մէջ կը թողուն , Կարդ-

Ահա առաջին օրերուն զրկուած
մահկին օրինակը :
11 յուլիս 1871 Սամաթիա .
Որիորդ .
Յաւերով իմաց կուտամ որ այ-
սօրին սկսեալով Ազապեան վար-
արանը թէ քեզի և թէ քրոջի
համար գոց է . արդ պէտք չէ որ
արարապ տեղը յոգնելով գայք :
Կարողա՞ք Յ. Փանոսեան :

Մանգուսէ իր առ Սամաթիոյ
պագային շինութիւնն ունեցած
Սամաթիոյ հազարաւոր փոր-
նային վրայ նոր մ'ալ կաւեցնէ՝
անգամ մ'ալ կը մտանէ ինքզինք
և այնքան ածապարանօք որ Ձե
ժամի խիստ կարճ կուգայ :
Մանգուսէ չորեքշաբթի օր 'ի
լըս կը հրատարակէ թէ՝ Ազապ-
եան վարժարանէն արտաքուստ
աշակերտուհեաց համար թաղ-խոր-
հորքը և ուրիշ մէկ քանի ան-
ձնք վարժարան մը բանալու յար-
ար տուն մը կը բնաւեն :

Մանգուսէ, ասոր վրայ Ձե ժամ
աղիւ կանցնի չանցնի, հինգշաբ-
թի օր այն է երեկ, չորս է՛ կը
լըս Սամաթիոյ թաղ . խորհրդոյ
էմ . ասով կուզէ անհամակրու-
թիւն հրաւիրել թաղ . խորհրդոյ
վրայ, կուզէ զբաղեցնել թաղ .
խորհրդով այս ու այն սնտօր խն-
դիքնալով, որպէս զի թեքսն ժա-
ւանակ չունենայ խորհրդու . այն նոր
ձեռնարկութեան վրայ, որ փանոս-
եանի անխրոստութեան ու անդը-
թիւն և անհոգի գէնն առնելու պիտի
խառնէ :

Վերջապէս փանոսեան կուզէ
ապաւելլ Սամաթիոյ այն ամեն
պայմանաւորեալ մարմիններն, որք
կան փանոսեան գործածած քնե-
րուն գիւղակալ . Հայկ . բնկերու-
թիւն վրայ վարձեց իր այս քա-
ղաքականութիւնը և բնկերի չափ-
անկողնով տեղը նստաւ . հիմա ալ
թաղ . խորհրդոյ վրայ կը վարձէ
բայց տարակոյս չիկայ թէ միևնոյն
արդիւնքը պիտի գոյանայ :
Փանոսեանը բնիկն բերան հաւ-

տացնել կուզէին ոմանոյ թէ . Օրա-
դիր յանուն թաղ . խորհրդոյ կը
գրէ եղբ . մենք այս անարդ միջո-
ցին գլխուն զարկինք ու չսխախե-
ցինք հրատարակելով այն ճշմար-
տութիւնը թէ՝ թաղ . խորհրդոյ
խօսքերն անոր զիւսնին ստորագ-
րութիւնը և խորհրդոյ կնիքը կը
կրեն . ասոր վրայ փանոսեան՝ որ ա-
ներեւոյթ անկիւն մը պահուրտելով
սուտեր կը գլորէր, ինչպէս ունի
գլորտած սարսափելի մէկ քանի
սուտեր զորս գրչի տակ առնելու
անգամ կամայեկեք ու կը թողունք
որ այդ սուտը հնարեալ ինք ամաչէ
իր բերանը առած բառերէն . ե-
րեւան ելաւ երէկուան թերթովը ու
անկիւնի և ապացոյցներով հաստա-
տել ջանաց թէ՝ Օրագրի գրածնե-
րը թաղ . խորհրդոյ գրածներն են
եղեր :

Տեսնենք ուրեմն թէ այդպէս է .
Ահա առաջին իր յառաջ բերած
փաստերն . զորս պարբերութիւն
պարբերութիւն կը գտնենք ու կը
պատասխանենք . խօսք չը հասկը-
նալու ուստ ընողին խօսք հասկը-
նելու տաժանելի աշխատութիւնն
յանձն առնելով :

Կետարային կը քաշուի մէջեր-
նոս .
(Չափերտի մէջ առնուածներն
մեր խօսքերէն իր յառաջ բերած
փաստերն են) :

Այս խօսքը ինչպէս յայտնի է
Սամաթիոյ համար թեքսն ուղղեալ
է և ամեն մարդ կարող է ըսել :

Բայց մենք միշտ իրարու հետ
ենք ու պիտի մնանք :

Այս ալ նոյնպէս :
Մեր կուսեւուն վրայ նա կրնայ
իր ծախսայնը երկնցնելով արախ
և զուարթ ըլլալ :

Այս ալ նոյնպէս :
Իսկ Սամաթիոյ քանի մը տարի-
ներ ալ մենքու երեսէն աւերակ
կը մնայ :

Այս ալ նոյնպէս :
Մենք մեր կողմէն պէտք եղած
յոյս չունենալով միշտ պիտի ընենք :
Այս ալ մեր կուսակցութեան

քաղաքականութիւնն է . որ ամեն
մարդ կրնայ ըսել և ամեն մարդու
պարտքն է գործադրել :

Դե չպիտի թողունք որ օտարին
հրճուանայ տեղի տրուի :
Այո՛, չը պիտի թողունք և պէտք
է չը թողունք ամեն Սամաթիացի
որ օտարը իրենց վրայ խնդայ :

Իսկ դուք եթէ որս կը լըսը
թշնամույն եթէ ձեր տունը դուք
կը բռնկեցէք, եթէ ձեր շինու-
թիւնները դուք կը գողցնէք, և
այն ամեն մեղքը ձեր ճիւղն է :

Այո՛, եթէ Սամաթիացին որս
կը լըս թշնամույն, մեղքն իր ճիւղն
է . այս կրենք ու պարտաւոր է
ըսել ամեն մարդ :

Մեր կողմէն աշխատութիւն չը
խնայուի :

Այս խօսքը ինչ դէմքով կուզեն
առ, իրեն խմբագիր առ, իրեն
Սամաթիացի առ, իրեն թաղական
խորհրդոյ անդամ առ, հոգ չէ .
բայց եթէ կուզեն յանուն թաղ .
խորհրդոյ՝ ամբողջութեան առ-
նել, կը սխալուի ձեռն մէջ, այսինքն
կը սխալուի խօսքին տակը գիւնա-
կան ստորագրութիւն և կնիք չը-
գտնուելուն համար . իսկ թաղ .
խորհրդով բնաւ երբէք չը սխալուի
եթէ այսպիսի խօսքի մը տակ իր
փաւերակներով թեքսնործութիւն
թէ կատարէ . բայց ինչ հարկ տ-
ար :

Իրապտեանք որ դուք ալ ձեր
նիւթական ու բարոյական պար-
տականութիւնը . նա մանաւանդ
պաշտպանութիւնը չը խնայէք :

Այո՛, իրեն խմբագիր, իրեն թա-
ղական, իրեն փանոսեանց հոկա-
ւակ կուսակցութիւն, իրեն թա-
ղական խորհրդոյ անդամ, պարտ-
քա է ամեն կուսակցութեան հը-
րուել կարգով որ իրենց նիւթա-
կան ու բարոյական պարտականու-
թիւնը կատարեն . ինչ, միթէ
փանոսեանց՝ դէմ մահապառ մեղք
է եղեր այսպիսի հրաւեր մը կար-
գալը . ինչո՞ւ կը զայրանա Պ. փա-
նոսեան այս հրաւերը ընելով . մի-
թէ դու ալ պարտաւոր չէ՞՝ ասանկ

հրաւերներ կարգաւ . միթէ միայն
թաղ . խորհրդոյ ամբողջութիւնը
կրնայ ասանկ հրաւեր մը կարգաւ,
ու թէ անոր և թէ թաղին մէն մի
անդամները ուր որ ալ ըլլայ . ինչ
միջոցաւ որ ալ ըլլայ աղա՛ս չեն այս
տեսակ հրաւերներ ու յորդորներ
կարգաւ :

Բայց եթէ կուզէք որ ձեր գոր-
ծերուն համար մեկ զապ ուրիշ
մարդիկ աշխատին, թաղ . խոր-
հորքը պարտաւոր է ձեր կամքը
յարդարել ու անմիջապէս հրաժա-
րել :

Ի՛նչ, փանոսեան ինչ մեծ յաղ-
թանակ տարեր ես ու ինչ նըշա-
նաւոր խորհրդով, նոյն գրերով
տպեր ես այն բառերն որ դու յաղ-
թութիւնը կը կնքեն :

Շրջաքեր է ինչ՞ մարդուն աչքե-
րն ու չէ տեսեր այն շրջիւր որ
պէտք էր . ըլլալ . եթէ թաղ . խոր-
հորդն ինքը խօսած ըլլար այդ
խօսքն ու երրորդ մարմնոյ մը վը-
կայութիւնը չը լըսար, այսինքն ե-
թէ թաղ . խորհրդով ինքը խօսէր
իրեն համար՝ ըստ ամենայն օրինայ
պարտաւոր էր ըսել՝ Թաղական խո-
հորքը պարտաւոր է ձեր կամքը յարդար-
ել . անմիջապէս հրաժարել :

Որ և է թաղական խորհրդոյ պաշ-
տոն վարող անձանց կը հարցնենք
թէ՝ երբ ամենինքն, խանութինն
և կամ այլ ուր և է տեղ մը եթէ
իրենց անդամ գտնուած թաղ .
խորհրդոյ վրայ խօսք բացուի՝ ը-
սած չեն թէ՛ գարտաւ, էկէր պի-
ղի իսկ մէկտեղելով, սեօյլէյն, թա-
ղական խորհրդով իսկ թիֆուսը
վերջէ չէ հոգըր տըր . և միթէ այս
խօսքը ընելու տեղ՝ էկէր, եր-
թանք ասան բանա՛ւք, խորհրդն
որոշէ՛ք ու ապա կը խօսի՛մ ըսե-
լու է եղեր :

Վարդ ասակ կուտեն երբ, գող-
անակ կը պիտի ըսեն, ինչպէս որ
ասոր նախադասը բացին :

Այո՛, պիտի ըսեն, ինչպէս որ ը-
սին ալ, մեր այս խօսքը ապագա-
յի մը գոյակութիւն է, զոր որ և
է մարդ ընելու ազատ է :

«Ով որ ալ ըլլայ, թէ՛ փորթ թէ՛
արու թէ՛ էգ, ազատ է խորհրդա-
րան դիմելու և որ և է հաշիւ ան-
ձամբ քննելու» :

Այո՛, ազատ է, այս ազատու-
թիւնը ամեն մարդ կարող է քա-
րոզել :

Խորհրդարանին դուռն ալ ինչ-
պէս մինչև հիմայ, նոյնպէս մինչ
չինութեան աւարտումը բաց պի-
տի մնայ :

Այո՛, մինչև հիմայ բաց էին դու-
րներն, ամեն մարդ գիտէ ասոր ա-
սանկ ըլլալն . մինչ չինութեան ա-
ւարտումն ալ բաց պիտի մնայ .
այս է իմ կարծիքս իբրեւ թաղ .
խորհրդոյ անդամ, և զայս պիտի
աշխատիմ պաշտպանել այն ան-
ձանց դէմ որ դուռները գոցել ու-
զեն :

«Ով որ կուզէ թաղ գոյ, ունկն-
դիր ըլլայ եղած խորհրդներուն
զի չինութեան վերաբերեալ որ և
է դժբերիտի նիստ ընելու հարկ
մը չիկայ» :

Այո՛, կը կրկնենք, ով որ ուզեց
մինչև հիմայ՝ եղած խորհրդներ-
ուն եկաւ ունկնդիր եղաւ . սո՛ր
ալ ուզէ ասկէ վերջը կրնայ գալ
և ունկնդիր ըլլալ, զի չինութեան
վերաբերեալ որ և է դժբերիտի
նիստ ընելու հարկ մը չիկայ :

Հոս կը վերջանայ իր մէջ բե-
րած փաստերն . ուստի իբրեւ վը-
րին խօսք կըսենք, Օրագրի խմբ-
ագիրը ազատ է իր թերթը իր
ոտանձնած որ և է պաշտօնին ծա-
ւայեցնել . այսօր Սամաթիոյ թա-
ղական խորհրդոյ անդամ ենք .
այսօր յիշեալ թաղական խոր-
խորհրդոյ կը ծառայեցնենք մեր
թերթը և ոչ թէ կը ծախենք . իբ-
րեւ թաղ . խորհրդոյ անդամ կը խօ-
սինք մեր թերթին մէջ, մեր տան
մէջ, մեր թաղի խորհրդարանին
մէջ, և ամեն տեղ, բայց իբրեւ
թաղ . խորհրդով չենք խօսիր զի
թաղ . խորհրդով իր բերանն ու-
նի, տեսածնիս ու ըսածնիս կը վը-
րենք, ամենայն ազատութեամբ
վարդ ալ միևնոյն յոգնուածին
միւս մասերուն վրայ կը խօսինք :

Հարկը ձեռք փոքրիկ բան մը
կը գործէ, բայց հազար ձեռք մեծ .
Ձեռք տուէ՛ք Անձնաւոր բնկե-
րութեան, օշնեցէ՛ք անոր, տե-
ւեք ճանախար բարեարարութիւնը,
զի այդք ազգին երջանկութիւնը որ
ամեն բունէն առաջ է :

Բնկերութիւններ չառ տնինք
ազգերնաւ մէջ . բայց միայն մէկ
բնկերութիւն մ'առնենք որ ազգը
կատարելապէս կը սիրէ, և որպէս
նպատակը յաւաքողութեան թիւն է .
վո՛ւս մ և սքանչելի նպատակ :

Գարատաւութիւն և դրամք, բայց
քաջաւերութիւն պէտք է :

Հայեր, քաջաւերեցէ՛ք զայն, ե-
թէ միջոցներ կը պահին բնկեր կը
սխալուիք . Հայ ենք համազգ ենք,
կըստք ենք . եթէ ամեն մէկերն
անկան փրկ տանք, մեծ գումար
մը յառաջ կուգայ . ասով կրնանք
բարոյական մեծ շահ մ'առնենալ .
ասով կրնանք Անձնաւոր բնկերու-
թեան մեծ շահ մ'ընել . Ահա դեռ
ևս մեծ միջոցներ :

Կրուսաղէմն տնինք, հարուստ
չա՛տ հարուստ է . Երմիամինն ու-
նինք, հարուստ չա՛տ հարուստ է .
վանքեր տնինք, չա՛տ հարուստ են .
նո՛ր է ասանց մէկ բարի արդիւնքը
նո՛ր է ասանց մէկ բարի նպատակը
նո՛ր է ասանց ազգին յաւաքողու-
թեան համար մէկ փոքրիկ օգ-
նութիւնը, ինչի՞ կը ծառայեն այս
հարուստութիւնները, ըսեք ինձ,
զոյց տեղեկութիւն չունիմ :

Աւերի տղէկ չէ՞, այս հարուստ-
ութեան վերականգն վանականներու
գործ և քաղկները ունեցնելու,
ինչ՞ միտքեր պաշտպան և հա-

րուստ բնկեր, կարելի չէ՞ այս, ը-
սեք ինձ . դու ցէ չէ :

Ինչ են եկեղեցիներու և վան-
քերու մէջ այն կոշտ կոշտ արծաթ-
ները և սակները՝ որոնք խաչի
Մատենքի և այլնի տեղ կը ծառա-
յեն . աւերի աղէկ չէ՞ ազգի մը բա-
րօրութեանը և երջանկութեանը
ծառայեն :

Կը խնդրեմ, կայր չըլլանք, կը-
րօնքը, եկեղեցին պարզութիւն
կը խնդրեն, սնտիք են ասանկ
բաները ազգային կենսարար պի-
տայից առջև :

Միթէ այս բանտարկեալ հարա-
տութիւնները ազգի մը թշուառու-
թիւնները վերջնաւ համար քիչ
հրաշքներ կը գործեն, մտածեցէ՛ք
խորհեցէ՛ք :

Եթէ կայ աշխարհի մէջ ամենեւ
աւերի երջանկութիւն մը և ուրա-
խութիւն մը, անի թշուառին օգ-
նելն է :

Գաւառացի Հայը թշուառ է,
նորա երջանկութիւնն ու յառաջ
դիմութիւնը մեր ձեռքն է . անոց
չ քաջաւեր վառելը մեր ձեռքն է,
Հայ օ՛ն . ջանանք, յառաջ քայ-
լենք :

Մտածելու, խօսելու, գործե-
լու համար բնկերութիւններ, խօ-
սարաններ, նպատակներ ունե-
նանք . յառաջադ խնդիրն համար
ամեն ճիշդ թափեալ . յիշատի-
ւենք . յիշատիւթիւնը՝ յառա-
ջադ խնդիրն է ըստ, վերջին
Հիւսիս :

Նշանաւոր մ'առնենա՞ք, սիրելի
խորհրդէ՛ք :

Պատը խնդիրն է՛, ո՛հ, այս բա-

ւը որո՞ւն համար մեծ վէճք մ'է
պանդ խառնութիւն հայուն . թողու
երկիրներ ուր մարդս կրնայ երջա-
նիկ ըլլալ . թողու իրարայայ ա-
յուսեք, ուր ուղեպահ զեփիւսը
կը խաղայ . թողու՛ Վանայ մար-
մանդները, ծառայող ու ուսակին
ներդաշնակ ճառագործ տաւա-
տոց գաղութը կաւտէ, թո-
ղու՛ Սեբաստիոյ հոգերը՝ ուր յի-
շատակներ ամառ հը կենան, թո-
ղու՛ Հայաստանը՝ թողու՛ այն եր-
կիրները՝ ուր մեր հայը տակեր-
տիք կը հանդիսն, թողու՛ ծը-
նողք, կին, եղբայր որ սիրոյ կա-
պերով իրարու կապուած են, թո-
ղու՛ և բաժնու՛ լասանցմէ և ինչո՛ւ
ստակ վատկելու համար . . . ա-
հա՛ թշուառութիւն մ'ալ, բաժա-
նա՛ մ'ալ իշտ դառն է, նա մանա-
ւանդ երկրի բաժնա՛ մ'ալ :

Հոս կու գան սղերն, երկառ-
տարներ, կարգաւորներ, հայեր, յի-
շելու, հաւաքելու և զուէլը հա-
մար . Միշտ հաւաքանք մը հասկէ
կը թափ, հաւաքանք մը անկէ,
սիրտ մը հոս տեղ կը մաշի, սիրտ
մ'ալ այն տեղ :

Քոյր մը միշտ եղբորը կապու-
ղանցի գրկելու և համարելու հա-
մար, կին մը իր երկանը հոգաւ
իւր կարօտն առնելու համար, Այո՛,
պէս տարիներ կանցնին, օրեր կը
մաշին, բայց ստակին ծախս մը,
համարը մը չի կից :

Բարե՛, այս թշուառութիւն ալ
Հայու հակառակութեամբ է :

Ինչ է ինչն այս Հայը՝ երբ հոս
կուգայ, հոս՝ այս իրեն համար ան-
ծանօթ երկիր մ'է . անկողին չու-

նի պատկերով համար, բնակարան
չունի հանդիմաւ համար, քանի է
իւր բարձր, անկողինն է գետինը,
վերմակն է այն ցաւաւ հովը՝ որ ա-
մէն վայրկեան նորա վրայէն կը սա-
հի . . . բայց կընչէ՞, ո՛չ, զի տա-
կաւին գործի մը դրաճած չէ, տա-
կաւին բնակարան մը ծառած չէ . . .
գործ գտաւ, բայց ինչ է իւր գոր-
ծը, կամ քար կրել, կամ հող փո-
րել, կամ սղաւառուր ըլլալ և կամ
մէկ ուրիշ գառն գրաւմունք մը .
ինչ կը շահի ասոր փոխարէն, կամ
տաւը զլ, կամ հինգ և կամ քիչ
մ'աւելի, այս ստակը ուտել, բը-
նակարանի վորձը տալ և աւելցը-
նել հայրենիք երթալու համար .
մտածեցէ՛ք, սրբալի ասան պէտք
է իւր փափաքն հասնելու համար,
տարինն ի վանդին . ինչէ՛ր կը խոր-
հի . . .

Ո՞րն է անոր բնակարանը, իսկ
մը անկիւնը, ո՛չ մարդու օգ կը
ծծէ, ո՛չ պէտք եղած հանդիմաւ
ունի, ո՛չ լոյս կը տեսնէ . ասով
իւր ֆիզիքական կարողութիւններն
ալ կը կործանուին . կազմուածքը
կը նիւթարանայ, իրաւունքը կը
տկարանայ, կը հիւսնաւանայ . ո՛չ
գաւառացի տնի, ո՛չ բոխիկ կայ,
ո՛չ կին մը կայ, որուն միջով արա-
ւան և անկեղծ խօսքերն մտիկ ընէ .
ո՛չ ձեռք մը կայ որ մեղ մը փո-
սայ . ինչ կը լըսար անոր վիճակը
. . . գոյց մը անի . . .

Աշխատութիւն մը որ սոսմ անե-
լի է և ապրողին է :
Բունք, թէ իւր վառարանի հա-
տաւ, ըսենք թէ քանի մը հարկը
զորու շահեցաւ և հայրենիք դը-
նայ, ինչ եղաւ այն շահած տա-
կը, փոխեց իւր նախնի վիճակը, —
հարկաւ ո՛չ, քանի որ այն շատ աշ-
խատութեամբ վատկուած քիչ ըս-
տակը չուտով սղաւառուր, գործ-
եալ սղաւառութիւն պէտք է
կրկին շահելու համար . բայց այս
ինչ խեղճութիւն, այս ինչ ունի
աշխատութիւն . ինչ է ասոր վախ-
ճանք . . .

Ով Հայ, արթնցիր . վտանգա-
ւոր քնոյ մէջ ես, այս մարդիկ
որ այսպէս թշուառութեան մէջ
կը գտնուին Հայ են . կրնաս դու
ասանց ապագայն ուղղել եթէ քիչ
մ'առաջուան նախորդ յոգնուածին
մէջի կարգադրածներու կարեւորու-
թիւնն զգաւով գործես :

Այս վիճակը գառն և ստակալի
վիճակ մ'է, որոց հետեանք միշտ
թշուառութիւն և յետադիմու-
թիւն է :

Խօսինք և դորձենք, խօսք և
գործք, ասանք իրարմով կրնան
արդիւնք մը յառաջ բերել :

Բաւական համարեցէ՛ք այս չա-
փուս, եթէ դու առաջադիմայն կրած
ինչ-՞նչ երջանկութեան երենք,
անկիւն են, ո՛վ որ լոյս կը կար-
գայ ըսածս կը հասնայ :

Աշակերտ Սահ վարժը,
Գ. Մ. Սիւսիս :

ԻԼԱՆԱԹ

Իշպուր Յուլի 18 փաղար կիւնիւ հալա միւսաւառէ իթտիկի հալառէ, 18 նուաքուր Ասայիլ նամ վարոր, իշինտէ պիր թաղար մուղիգա օլ- տուղի հալառէ սաւաթ 7 1/2 տէ Ե՛- նի մահալէտէն հարաքէթլէ Մէ- զար պուրնի, Պէօլիւքառէ, Թա- րապիւս, Ենիքիւք, Միւրիքիւք, Բու- մէլի Հիսարի վէ Օրթաքէօյի ուղ- րաւալ անտէն Պէօլիւք Ասայա կի- տէնէք տիր, վէ 19 նուաքուր Սէյ- եար նամ վարոր տախի քէզալիք տէրուկնտէ պիր թաղար մուղիգա օլարադ սաւաթ 7 1/2 տէ Պէօլիւք- տէրէտէն գայգուլ Պէյքօզ, Բաշա մահալէսի, Գանիքառ, Պէյլէպէյի վէ Պէյիկիւքառ ուղարայարադ պու տախի Պէօլիւք Ասայա կիտէնէքի- մէքիւք վարորար կիտէ մէհթապ- տէ սաւաթ 3 1/2 տա Պէօլիւք Ասա- տէն ավաթլէ դիք օլունան իսկէ- Լէլէրէ ուղարայարադար, Շիրքէ- թի իսպրիլէ թարաֆընտան իւան օլունուր :

Պէհէր իսկէլէնին վարոր պիլէթի կիտիպ կէլէք իշին պիր առէտ սիմ մէհթիլէ տիր . չօնուգլար ի- շին տախի եարառ մէհթիլէ :

Մաթալալը ամիրէնին սէքսէն եէտի սալը ըուսիսի խարէսի իշին իշթիքառնա լուղու մէհթիլէն ի- քի իւղ իկիրսի պին դըյէ ըուշէնի ղէյթին միւսալայառը դըմնըտա սէնէնի մէրգուսէ շէհրի թէմուղի- նին օն իքիւնի բաղար իրթէսի կիւ- նիւնտէն պէտ իլէ խարիլէն խաւէտէ միւնադասալի ավէիլէսի իծրա օ- լունադարնտան, իթայ էթալիպ օ- լանլարն մէվլըյի միւնադասալա պուլունմադ իւղրէ խաղիլէնի ճէլի- լէ մէրգուսէն կէլէլէլէր իլան օ- նունուր :

SUN FIRE OFFICE LONDON

ՍՐԵՆ ԾԱՅՁՐԹՈՅԹԻՍ ԵԱՆԿԸ ԻՉԻՆ ՍԻՆՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԵԱՍԸ

Իշպուր գուսիւնեա, լօնտրառա 1710 տէ թէլէլի օլունուր օլաւ, էվ, Էնեա, վէ Էպիլիլէնի սայրիք, Էհր ճիւն Էմթա, Գալարիգայա եալաօ գրաւթա տայրիլալթար, վի- մանլարտա պուլունան կէմիլէր, վէ տէրուկնտէն մալլէր, եարըմադ- տա վէ եալաօ թամիլ օլունադտա պուլունան կէմիլէր վէ ղայրիլիւ մէ ղայրիլիւ, Էանիլըն գարը իւ- կուրթա իթմէք, քէզա գարար վէ ղի- Էան սաւաթընտա Էտէմէք իշին ի- լան իտէր :

Սիկուրթայա գօնադ խթէլէլէրէ գօլայրը օլմադ իշին, ինարար դա- լիթ Էնիլէնի ֆիւթաթ իլէ ալընմադ- տա տիր :

Չարարտիլ օլունարն գուսիւն- եայրմէքիւք Գալարիլառա Բէր- շէմէք բաղարընտա Նօ . 24 Մ . Հան- սօն Պանդիլէր, վէ գուսիւնեան իւ- ճէնիլէնի միւրադաւթ իլէ մէլէլի :

Պիր Էնգառը պիր քիմէսնէ իլէ օրթադ օլմադ լըլալ արղիւ իտէր միւ-

ճէթտէթ պիր Էնգառնէ քիւշառ իթմէք իւշին, պիր միւնալիպ մա- հալառէ, Էհր քիմ օլուր իսէ օլուն, պէօլլէ պիր օրթադըլալ արղիւ ի- տէն, պու խուսուստա խիլիլէնի գա- ըուսուստա Միւսիւ Բալլի Ալէք- եան Էնգառնէսիլտէն իսթէտիլի մալիւմաթլար ավալիլէր :

Մայրաքաղաքիս և շրջակայ գիւ- ղօրէից Հայ վարժարանաց մէջ Հայ- կաբանութեան դասախօսութիւնը- նեւրա փորձառու անձ մը կայ պատ- ըաստ, որ կը խոստանայ Հայ լը- ղուն Հայ տղոց քիչ ժամանակի մէջ ուսուցանել :

Ուղղորդ մեր գրասենեակէն կրնայ անդեկուլթիւն առնուլ :

ԱՆԳԱՂԱՐԷՆ ԴԱՍԱԽՈՍՈՒԹԻՒՆ Գիւշ ժամանակի մէջ Անգղիայէն գրեւ կարգաւ և աղէկ խօսիլ փա- փաղոններուն կը ծանուցուի, թէ մայրաքաղաքիս թէ տուններու և թէ գալարներու մէջ այցելութեամբ դաս տալ յանձն առած եմք, ու- ղողը մեզի հետ անձամբ տեսու- թիւն ընելու է Մահմուտ-փաշայ Պատկերհան Կարապետ աղա Պաշ- տասարեանի խանութը, կամ նա- մակաւ իմաց տալու է, Օրթաքէօյ փօրթուգալ բողոց թիւ 13 :

Միւսիւ Թ. Թօփէնիլէն :

Տօքթոր Պոյաճեանը ուղղորդ կը- նայ գտնել ղինքը ամեն օր յի- տիրէն գալու, դեղադործ Միւ- սիւ Բաւլի Ալէքեանին խանութը :

ՍԷՐ ՄԻՇԼԷԻ

Այս օգտակար և հետաքրքրա- կան գրքին տպագրութեան աւար- տելը մօտ ըլլալով, անոր բաժա- նորդ ըլլալ ցնկացողներուն իմաց կը տրուի թէ՛ մինչև 26 ըդ տետ- րին տպագրուիլը բաժանորդութիւն կընդունուի մէկ արծաթ մէհթիլէի Պօլոյ ամեն Հայ գրավաճառաց քով, ճէզվէճեան տպարանի ի Եու- սուֆեան խան : Խալ այնուհետև բաժանորդութիւն չընդունուի, բայց եթէ 30 ղշ. ի :

Իւրաքանչիւր տետրը միշտ 04 փարայ է :

ՔԵՐԱԿԱՆ ՀԱՅԵԻ ԳՐՈՎ ԵՒ ՀԻՆ ՈՃՈՎ

Պատկերադարդ, դեղա- տիպ, ընտիր թղթայ վրայ ու կը պարուհակէ երես :

Գին 100 Հատի 25

Կը ծախուի ի Գրատան Փաղար Զարաֆաղար Էօգուլու, Թիւ Ակորեան խան, վերնայարի, Թիւ Շատ գնողներու համար բուն գնոյն վրայ ղեղը լայ ըստ քանակութեան :

NORTH BRITISH AND MERCANTILE A. D. 1809

ՆԱԿԸ ԻՉԻՆ ՍԻՆՈՒՐԹԱ ՆՕՐԹ Հ ՊԻՐԹԻՇ ԷՆՏ ՄԷՐԲԸՆԹԱՅԼ ՍԻՆՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԵԱՍԸ

Table with financial data including 'ԱՐԸՆ ԵՐԸՄԱՅ' (2,000,000), 'ՇԻՄԻԼԵՏԵՔ' (3,094,940), and 'ԳՈՒՄԱՆԵԱՆԸՆ' (900,000).

ԻԼԱՆ

Իշպուր հաղիրանըն 8 ճիւնա կիւնիւնտէն իթիպարէն խթանալու իլէ իւսիլուտար վէ Գալարիլալ արաւալ մէ հայկաթի նաղլինէ մախ- սուս օլան Սուհուլթի նամ վարորուն, մէքիւք իսկէլէլէրտէն Էվմիլէ վաղթը դըյէամ վէ հարեթթիլին միւսալէն ճէպլէ իլէ, արաւալ վէ հայկաթի թա- ըիլթէն Նիլքէթի խարիլէ թարաֆընտան պիր վէճիլ արի իլան օլունուր :

Table with two columns of financial data, including 'Սաւթ Տափ' and 'Սաւթ Տափ' with various numerical values.

ԹԱՐԻՑԷՅԻ ԻԻՃՐԷԹ

Table with two columns of financial data, including 'ՍԷՐ ՄԷՃԷՐԷՅ' and 'Չայրէ՛ ՄԷՃԷՐԷՅ' with various numerical values.

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՅԷ ՊՈՂԱՉ ԻՉԻՆԷ ԻՇԼԷՅԷՆ ՎԱՐՈՐԱՐԸՆ ՎԱԳԹ ՀԱՐԱՔԷԼԷՒ 1871 Մայիս 31 Բաշար Իլիկի Կիւնիւնիլի Իլիպալէն :

ԲԱՉԱՐ ԿԻՆԷԼԷՐԻ ՊՈՂԱՉ ԻՉԻՆԷՆ ԲԷՌԱՐԻԻՅԷ ԻՆԷՆ ՎԱՐՈՐԱՐ

Table with two columns of financial data, including 'ԲՈՒՄԷԼԻ ՎԷ ԱՆԱՍՈԼ ԳԸՅԸԼԱՐԸ' and various numerical values.

ԲԷՌԱՐԻՅԷՆ ՀԱՐԱՔԷԼԷՐԻ

Table with two columns of financial data, including 'Գալարիլալ' and various numerical values.

ԽՐԱԳԻՐ ԵՒ ՏԷՐ ՕՐԱԳՐՈՑ ՕՐԱՆԷ ԽՈՃԱՍԱՐԵԱՆ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ Օ. ԽՈՃԱՍԱՐԵԱՆ ԵՆՈՒՍԻՑԵԱՆ ԽԱՆ ԹԻԻ 4-5